რუსეთის სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტია

პროლეტარიელნო ყველა კავეყნისა, შეერთდით!

ხარკოვი, 16 თებერვალი, 1918 წ.

ერთობა

ფასი 20 კაპ.

№ 38 ორგანო ამიერ-კავკასიის სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა ორგანიზაციებისა № 38

გაზეთი ღირს: ერთი თვით 4 მ. 50 კ., ორი თვით 9 მ., სამი თვით 13 მ. 50 კ. ექვსი თვით 27 მ. ერთი წლით 50 მ. ცალკე ნომერი ყველგან 20 კაპ. საზღვარგარეთ ორჯერ მეტი. განცხადების ფასი, როგორც პირველ გვერდზე. ისე მეოთხეზე, პეტიტის სტრიქონი—50 კაპ. სამკლიჩიანი განცხადება უნდა მოტანილი იქნას არა უგვიანეს დილის 11 ნახ. ს. ხელმოწერელი წერილები არ იბეჭდება. დაკეტვდეს საგაზეთო მასალის რედაქცია არ ინახავს, იტერესეს უკან ვერ დაიბრუნებენ და ამის შესახებ არც მიწერა-მოწერას ეწარეო

— სამხედრო-საზღვაო კომისარმა შემდეგი დეპეშა გაგზავნა ეკატერინოდარში: კომისია, რომელიც ამირე-კაკეასის სეიმის წევრებიდან შედგება და ალ-ოდ-ოლ-ოვ ეკუთვნის აწარმოოს ოსმალეთთან საზღვრი მოლაპარაკება, 17 თებერვალს გაემგზავრება ტრაბეზუნდში. რადგანაც ანაზრაზს თურქები უახლოვდებიან, იქ სამხედრო წესები იქნა გამოცხადებული. გენერალი ოდიშელიძე სარიყამიშში გადადის. ტრაპეზუნდი და ზღვის ნაპირის სხვა ანატოლიის პუნქტები თურქებმა დაიკავეს. საზღვრ მოლაპარაკების მიუხედავად თურქები და ქურთები ჩეტნიკების სახით თავდასხმას განაგრძობენ.

მისალმება სეიმს

სანანინი. რ. ს.-დ. მ. პ. სანანინის ორგანიზაცია სალამს უძღვნის ამირე-კაკეასის სეიმს ბანსხლა, რომელიც ამიერ-კაკეასის ერთ სრულუფლებიანი რეგოლიუციის დამკვიდრ ორგანოა, „ღუნერეფი“ მიეცი დემოკრატიის ნდობით. ორგანიზაცია რწმენას გამოსთქვამს, რომ სეიმი ბოლოს მოუღებს გამეფებულ ანარქიას და განსორიციელებს მრავალ-ტანჯულ დემოკრატიის სურვილებს.

სურამი. დამფუძნებელი კრების გარეკვამ, რომლის იდეასაც მრავალმაზრიანმა ბელმა მეშაკეებმა ზესწირეს თავი ნთი სიცოცხლე საპარლიოგებრი, გასწეკიეს ძალი, რომელიც ეფრთებოდა სრულიად რუსეთის დემოკრატიულ ფრონტს. ამიტომ ამიერ-კაკეასიის დემოკრატია თავის ანაბარად დატოვებელი, ძალიან ბელი გახდა მიეწერა ამიერ-კაკეასიის სეიმი, რომლის გახსნა 10 თებერვალს მოხდა. სურამის ქალაქის თვითმართველობა სალამს უძღვნის სეიმს და ულოცავს ეგებს, რათა მას განეხორციელებინოს დემოკრატიული ზეგი, გადაეკრას აგრარული და ნაციონალური საკითხები და მოეწესრიგებოს სასურსათო საქმე. თავის მხრივ თვითმართველობა აღუთქვამს სეიმს ყოველგვარ დახმარებას.

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲙᲘᲜᲝᲔᲑᲘ

სახლის კომიტეტები. როგორც ვიცით 15 თებერვლისთვის არ მოგსწრო სახლის კომიტეტების მოწყობა, ამიტომ ქალაქის გამგეობამ გადასწყვეტა პური მხოლოდ სახლის კომიტეტებისათვის მიცემა დაიწყოს 1 მარტიდან.

თავდაცვის შეაბიჯან. თფილისის თავდაცვის შტაბმა შემდეგი განკარგულება გამოსცა: ოფიცერ ნინაშვილი ნინაშვილი ეკონომიურ ოფიცერ ბაბაევ-ს ეკონომიურ ოფიცერ ბაბაევ-ს ეკონომიურ ოფიცერ ბაბაევ-ს

ჯანაძეს. ეურნალში დასაბეჭდი წერილები უნდა გამოიგზავნოს ეროვნულ საბჭოში კოლეგიის მდივნისათვის. დღემდე ეურნალის დასაკვეთით შემოსული ფული მიღებული აქვს სარედაქციო კოლეგიის. ეურნალის პირველი ნომერი გამოვა მარტის პირველ რიცხვებში.

სარედაქციო კოლეგია.

კოლეგია სარედ. ეურნალის სხვა რედაქციებს გადაბეჭდონ ეს წერილი.

ᲛᲘᲬᲘᲡ ᲡᲐᲙᲘᲗᲮᲘ

(დასასრული).

სახელმწიფო ჩამოსახლებულთა სატყეო მასალაზე მოთხოვნილებები უკანასკნელ ხანებდის სახაზინო ტყეებიდან ასეთი მასალების უფასოთ მიეცემთ ქმაყოფილდებოდა. სატყეო მასალების მიცემის წესი, ე. ი. ნორმა, თუ რამდენი უნდა მისცემოდეს გლეხს, იყო დიდი ხნის და ურაგისათ შეშფოთებელი. ამიტომ ჩამოსახლებულთა ინტერესების სათანადოთ ვერ ეპატიჟოდეს; ამას შედეგათ ის მოყვა, რომ გლეხებმა დაიწყეს ტყეების შეურაცხყოფილათ ჩეხვა. რომელიც განსაკუთრებით საშიშარ სახეს იღებდა სახელმწიფოებრივ ცხოვრების არეგ-დარეგის დროს. უკანასკნელ ცნობების მიხედვით ასე მოეწესრიგებოდათ სარგებლობა სახაზინო ტყეებით 1286 სოფელი, სადაც 87326 კომლი გლეხი ცხოვრობდა, ე. ი. 603559 სული. ამ რიგათ სახელმწიფო ჩამოსახლებულთა ნაწილი, რომელიც სახაზინო ტყეებით უსასყიდლოთ სარგებლობდა, ყველა ჩამოსახლებულთა 37 პროცენტს შეადგენს. დანარჩენ 63 პროცენტმა დიდი ხანია ამის უფლება დაკარგეს. სახელმწიფო გლეხები, რომლებიც ტყეებით უსასყიდლოთ სარგებლობენ, შემდეგ ნაირათ განაყოფებინან: განჯის გუბერნიაში უფასოთ სარგებლობს 398 სოფელი, ანუ მთელი გუბერნიის სახელმწიფო გლეხთა რიცხვის 56.2 პროცენტი; თფილისის გუბერნიაში —473 სოფელი—50.5 პროც.; ქუთ. გუბ.—99 სოფ., 18.3 პროც.; ერევნის გუბერ. 117 ს., 12.3 პრ.; სატყეო მასალის საერთო რაოდენობა, რომელიც უფასოთ ეძლეკვა გლეხებს, უკანასკნელ ხანებში ულრის: 85,197 დვარე (ფიჩეი), 66,129 ხარახი (ჯერდ), 633,155 სარი, 5.000,110 ღერი ენენის სარი, 144,054 კუბ. საჟ. შეშა, 20,450 კუბ. საჟ. ზნელი, 2,479 კუბ. საჟ. ფიჩი და 19,137 კუბ. საჟ. წყეტები და ტოტები. სულ—89,000 კუბ. საჟ. ხე, რომელიც ნიბრის მიხედვით 500,889 მან. ღირს. ამრიგათ თვითეულ კომლზე მოდიოდად სახაზინო ტყეა. საიდანაც უსასყიდლოთ სარგებლობდნენ: ქუთ. გუბერნიაზი—37,7 დესეტინა (მამრ. სქესის სულზე 9,9 დეს.); ბაკოს გუბერნიაში—20,9 დეს. (5,5 დეს. სულზე); თფ. გუბერნიაში—16,1 დეს. (4,9 დეს.); განჯის გუბ.—12,9 დეს. (3,3 დეს.) და ერევნის გუბ.—10,2 დეს. (მამრ. სქ. სულზე 2,2 დეს.). საშუალოთ ხუთ გუბერნიისათვის ერთ კომლზე მოდის 17,7 დეს. სახაზინო ტყისა, ანუ 4,7 დეს. მამრ. სქ. სულზე.

ზემოთ მოყვანილი ციფრები ეხლა შემცირებულად უნდა იქნეს: უფასოთა განაწილების დროს მხედველობაში უნდა ვიგულოთ ის ბარემოება, რომ მცხოვრებთა რიცხვმა იმატა და აგრეთვე იმ 63 პროც. გლეხების მოთხოვნილებები, რომელსაც სრული უფლება ჰქონდათ უსასყიდლოთ ესარგებლოთ სახაზინო ტყეებით, მაგრამ ასეთ უფლებებით არ სარგებლობდენ. თუ ყველა ამ ბარემოებებს

ლეონრებმა,—ძახებები მეთქი,—ეფუძნერთო.

„ჰოო!—დამშვიდებით ამოოშვეს გულიდან,—თურმე ამას ვეგატყობინებენდენო“.

ბალი სატყვებიდან გამოიარკვა შემდეგი: ეკატერინოდარის სადგურიდან ცნობა მოსულოთ მუშებისაგან: ამა და ამ ეიგარშში მთელი ყუთები შეიტანეს არაყი და დახვდითო. საბუთიც ქონდათ ასეთი ეტვის, ეს ამტოოს, რომ ყუთებს ეწერა „არაყი“, მეორე ამიტომ, რომ ეუბნანის თთვროოპამ არაყის ეიარშის ნება დართო და საარაყე დუქნებიდან თვითონ გაყიდა რამდენიმე ბილეთისს. ეიდდეე 12 კაკეიკიან ბოთლს 6 მანეთათ. ჩარჩენი-კი შემდეგ იმავე ბოთლს 9 მანეთათ ასაღებდენ ბაზარში.

თურმე ჩვენ ამიტომ ჩაგვაცივდენ. მარა ჩვენი „ხარისხი“, სოციალისტობა და ასეხ. შეებრძოლა ამ ცნობას და კანტრო�sლი რაცვა და შეშფოთებაც თურმე ამან გამოიწვია. ეს იყო თუ მეხსიერება არ მეალატობს სადგ. ტიხორიაკეაიზე. ამის შემდეგ შესაძრნეი არიფური შეეგზავნენო.

ბაკანზე გზა შეკერული დაგვიხვდა. ასე რომ არ ყოფილიყო ჩვენ ბაკოდან თფილისამდე ვერაის ეგზით ვერ გამოვკანდითო. დელეგაციას კი თფილისში მოგვეგზავნა. ამიტომ მარშრუტი კაკეკეზე დავიჭერეთ. იქიდან კი ავტომობილებით ქარიოულ სამხედრო გზით ეპაირებითო ჩამოსვლილ.

ჩვენ უკვე გაგრილები გვქონდა, რომ კაკეკეზი დიდი არეულობები მოხდა, რომ ინგუშებმა ქალაქი აიკლეს. გზაზე ცნობები მოგვიფიდა, რომ კაკეკეზი მხოლოდ დღისით შეიძლება შესვლა. საღამოს მივიდეთ მხედველობაში, მაშინ თვითეული კომლზე მოვა 5,9 დეს. და სულზე 1,6 დეს. გარდა ამისა, ასევე წესსწარმოებენას არ შეეძლია ყოფილ სახელმწიფო გლეხებს დაუტოვოს სატყეო მასალებით უსასყიდლოთ სარგებლობის უფლება. სამართლიანობა მოითხოვს, რათა ეს უფლება გავრცელებულ იქნეს სოფლის ყველა მცხოვრებზე. ხის ნაოჭიანობა, რომელიც სახელმწიფოს შეეძლია იქონიოს ისე, რომ ტყე არ გადაშენდეს, როდესაც ხის წლიური მოსარგება დისეტინაზე ერთი მეოთხედად კუბ. საჟ. გამოთხატება,—უდრის სახაზინო ტყეებიდან 614,458 კუბ. საჟ. და ეკრძო მესაკუთრეთ—344,764 კუბ. საჟ., სულ—959.222 კუბ. საჟ. ხე. სატყეო მეურნეობის წესის მიხედვით მცხოვრებთა მოთხოვნილებების დასაკმაყოფილებლათ აქედან ორი მესამედის გადადება შეიძლება, ე. ი. 639.489 კუბ. საჟენი.

1917 წლის „კავკასიის კალენდარი“-ს ცნობით ამიერ-კავკასიის 214,693 ოთხკუთხ ეკრის. ტერიტორიაზე ცხოვრობს 7.866.095 სული; ამათში 1.573.799 სული ქალაქებში ცხოვრობს, მაზრებში 6.292.896 სული. თუ დავეშვებთ, რომ სოფლის მცხოვრებნი რიცხეი ულრის 5.000.000 სულს, საშუალო ოჯახი შესდგება 5 სულიდან,—მაშინ 639.489 კუბ. საჟ. ხიდან, რაც სახელმწიფოს ეეწვის მცხოვრებთა მოთხოვნილებების დასაკმაყოფილებლათ, სოფლის მცხოვრებთა ოჯახზე მოდის 0,6 კუბ. საჟ. ხე, ანუ 0,4 კუბ. ს. თუ ყველა—ქალაქის და სოფლის მცხოვრებთა ოჯახებზე გავანაწილეთ, აქედან აშკარაა ეე არსებული ხე ვერ დაეკმაყოფილებს ადგილობრივ მცხოვრებთა მოთხოვნილებებს და საჭიროა დარჩება სატყეო მასალის გარედან შემოტანა.

მცხოვრებთა მოთხოვნილებები უნდა დაკმაყოფილეეს დამზადებულ სატყეო მასალების მიცემით და არ უნდა მიეცეს მცხოვრებთ ტყეები თავის ნებით საკეკმელთაც�s. უკანასკნელი საშუალება დიდ პოპულიარობით სარგებლობდა უკანასკნელ ხანებამდე სატყეო ადმინისტრაციის ხხრივ; მაგრამ რაციონალურ სატყეო მეურნეობის თვალსაზრისით იგი მოუღებელია. ტყის ნაწილის გამოყოფა კერძო პირების ან გლეხთა საზოგადოებების სასარგებლოთ, უკვე გუშქმეეხულ ეკრძო მეპატრონეების ადგილზე შემჭრის ტყის ახალ მეპატრონეებს ან ხელს შეეწყობს ტყეების სრულ განადგურებას.

მოხსენების შემდეგ ამართება კამათი. ეკეთ ტყეებს, როგორც სახაზინო, ისე კერძო მესაკუთრეთა, სახელმწიფოს ხელში გადაცემის საკითხი კამათს არ იწვევს. ერთად ერთ საკამათო მუხლათ გადაეცემა მოხსენებელი წინადადება სატყეო მასალებით უსასყიდლოთ სარგებლობის უფლების ყველა სოფლის მცხოვრებლებზე გავრცელების შესახებ. ბოლოს სექციათ მიიღო ამიერ კავკასიის ტყეების შესახებ შემდეგი დებულებები:

1) დღემდის არსებული სატყეო პოლიტიკა არ იყო სწორი და ძარითადად უნდა შეიცვალოს.

2) უნდა მოხდეს ამიერ-კავკასიის ყველა ტყეების ნაციონალიზაცია, ე. ი. გადავიდეს სახელმწიფოს ხელშ.

3) ყველა სატყეო სეერეტუტები (გარსაკუთარ სარგებლობის უფლებას), როგორც ნაციონალიზაციის პროსესის დამრღვეველნი, გაუქმებულ უნდა იქნეს.

4) სატყეო მასალებისა სარგებლობა ყველას ერთნაირათ შეეძლოთ; ამისთვის ეხდინან დაწესებულ გადასახადს და მასალების რაოდენობა ისაზღვრება სატყეო მეურნეობისა და ტყის ინტერესების მიხედვით.

5) გასნაკუთრებულ სახელმწიფოებივე დაცვის ქვეშ იმყოფებიან: ტყეები, რომლებიც მთის დაბრნებულ კალთებზეა გაშენებული, დამცველი ტყეები, ტყეები რომლებიც წყლების სათავეებსა და სახელმწიფოებრივ სასარგებლო მინერალურ წყაროებს იცავენ, ჰავის სადგურები და აგრეთვე ისეთი ტყეები, რომლებიც ხელშეუხებელ და ბუნების დამაშვენებელ ტყეებათ არიან აღიარებულნი.

6) ყოფილი ასპოლიტეტური სატყეო ნიადაგი, რომელიც ტყეებიდან გატტყვლეშებულია, მოშენებულ უნდა იქნეს ტყით; ამიტომ ასეთი მიწა არ უნდა შეეფიდს მიწის ფონდში, რომელიც მცხოვრებლებზე უნდა იქნეს განაწილებული. თუ ასეთი ნიადაგი მცხოვრებთ უჭირავთ სასოფლო-სამეურნეო მიზნებით, მიღებულ უნდა იქნეს ზომები მისი ჩამოსართმევად და მასზე ტყის გასაშენებლათ; ნაცვლათ მცხოვრებთ სხვა ნაკვერი უნდა მიეცეს.

ᲒᲣᲨ. ᲓᲐ Ჯ.-Კ. ᲓᲔᲯ. ᲡᲐᲒᲭᲝᲗᲐ ᲛᲔᲡᲐᲛᲔ ᲣᲠᲘᲚᲝᲒᲘ

10 იანვარს პეტროგრადში გიიხსნა მუშათა და ჯარისაკცთა დეპუტატების საბჭოთა მესამე ყრილობა. გამოცხადდა სულ 600 დელეგატი: დიდი უმრავლესობა ბალშევიკები იყო, მემარცხენე ს.-რ.ები—90, მენშევიკები—18, ს.-რ.—7, გიორგიანებული ინტერნაციონალისტები—8. ყრილობა გახსნა ცენტრალური აღმასრულებელ კომიტეტის თავმჯდომარემ სვერდლოვმა, რომელმაც გამოსცქვა ანგარიში, რომ ყრილობა მოიწონებს სახალხო კომისარების ყველა მოქმედებას, რომლებმაც გარეკეს დამფუძნებელი კრებაო. ილაპარაკეს ინგალისს, შეეკითხა, ნორეგიის, რუმინიის და ამერიკის სოციალისტურ პარტიების წარმომადგენლებმა. ყველა მისალმებებზე უპასუხებდა ტროცკი.

საპატიო თავმჯდომარეთ არჩეულ იქნა ლენინი, ტროცკი, სპირიდონოვა ქალი, მაკ-ლინი, ფრ. ადლერი, კ. ლიბქნეხტი. უკანასკნელი ორი დატყვევებული ყიყეთ თავის მთავრობებს, რომლებთანაც ბალშევიკებმა გამართეს მოლაპარაკები და შეკრეს სამარცხენო ზავი.

11 იანვრის სხდომაზე პრეზიდიუმის არჩევის შემდეგ სვერდლოვმა გაიკითხა მოხსენება ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის მოქმედების შესახებ. მან სთქვა, ჩვენს მეუშაობას ბელ. უწმილდეს მხოლოდ ისინი, ვინც მარჯვენით სხდიან ნი (მენშევიკები, ს.-რ.-ები.) პარტიებთან შეთანხმების მაგივრათ, ჩვენ შეუთანხმდით გლეხობას, რომლის წარმომადგენლებია მემარცხენე სოციალისტრევოლიუციონერებიო. როცა ესვერდლოვი შეეხო დამფუძნებელ კრების გარეკვას და მშვიდობიან მანიფესტანტების დახვრეტას, ერთი მხრიდან გაისმა სიტყვები—ქალელენი, ხოლო უფრაფელესობის მხრიდან მქუხარე ტაშის-ცემა. მოხსენების დასასრულ სვერდლოვმა წაიკითხა ცენტრალურ ღუსპარულებელ კომიტეტის დეკლარაციი, რომლის მეორე მუხლმა დიდი ტაშის-ცემა და ოვაციები გამოიწვია. დეკლარაციი უკამთოოდ იქნა მიღებული. დეკლარაციის წაკითხვის შემდეგ ოვაციები გაუმართეს იქვე მჯდომ ლენინს, რამდენიმე წამის განმავლობაში ყვიროდენ „ურა“-ს. ყრილობის ასეთი სულიერი განწყობილება დელეგიტ ივეფფემ ნიანეფილის ცოლის სულიერ განწყობილებას შეადარა.

ტრიბუნაზე ადის ლენინი. ყრილობის დიდი უმრავლესობა ბას ხანგრძლივი ოვაციებს უმართავს. ორი თვე და 15 დღეა, რაც ჩვენ ულვა ვარსკვნობთ—ამბობს ლენინი—15 დღით მეტი, ვინემ კომუნის დროოს პარიზის მუშათა ძალა-უფლება. კომუნის ძალა-უფლება დაიღუპა სფრანგეთის კაპიტალის, მენშევიკების და ს.-რ.—ების სროლის ქვეშ (ქმეხარე ტაში). საფრანგეთის ბუნები იმუეფებენ ზეიენენ თავის საკმისათვის უმბალეთო ძმეტ მსგეკარეალი ვიეეოთ. ბაგრამ დაიღუპა კომეენი ამიტომ, რომ იგი მოწყვეტილი იყო ქვეყანას, მაშინდელ ვლეხობას. ეს სხვა ბდგომარეობაი ვიმყოფებინი. სამეთოთ მთავრობა სარგებლობს მშრომელ მასსას უმრავლესობის თანაგრძნობითა და დაახმარეთ და ამიტომ იგი უძლეველია. ხალხი, რომელიც ყიდის საკუთარ მთავრობას და ღალატობს მას, გვეუბნება, რომ რუსეთში პროლეტარიატის დიქტატურა ვერ იარსებებსო. ვითომ ჩვენ ეს არ ვიცოდეთ—ზაზეითი ამბობს ლენინი. ვითომ ჩვენ დავივიწყეთ, რომ მხოლოდ მუშათა კლასის ბლეზობასთან ერთობაში არის გამარჯვების თავდები. ჩვენ ეს ბეახსოვდა, პირველ ეკრიაშეეგ, გადვალეთ რა ყველა დაბრკოლებები. ჩვენ შეეძელით შეგვეტმნა ეს კავშირი და ამაშია ჩვენი გამარჯვების თავდები.

შემდეგ ლენინი ეხება თეორიულ კითხვებს, უნდა გამონახოს სოციალური სუფექელი, რომელსაც ეეურნინა შემარცხენე ს.-რევოლიუციონერების პარტია და უძლესის ამ პარტიას მთელ რიგ ქმთინაურეს. ჩვენი კიეშრი შემარცხენე ს.-რევოლიუციონერებთან მტკიცედა არა ღღეიზთ, არამედ საათობით. ეხლა ჩვენი ორი თვის ერთათ მუშაობის შემდეგ მე შემიძლია ეთქვა, რომ კითხვები დიდ უმრავლესობას ჩვენ ეკრთათ ერთსმათ. ეს იმით აიხსნება, რომ ჩვენ მოღვაწეობის დროს დიდი ყურადღებით და მოთმინებით ვეკიდებით გლეხების მოთხოვნილებებსა და მისწრაფებებს. ამასთანავე წარსულ ცდამ დაანახა გლეხობას, რომ მას არ დარჩენია თავის ნებეიერ მდგომარეობის გასაუმჯობესებლათ სხვა ბა გარდა პროლეტარიატის დიქტატურისა და ეფსპოლატორთა აღლეგნისა (ტაში).

შემდეგ ლენინი შეეეცადა პროლეტარიატის დიქტატურის და მასთან შეკავშირებულ ძალადობის გამართლებას. ჩვენ არა ვეკიქეს იმედი—ამბობს ლენინი—რომ სოციალიზმს ჩვენ თეეზშით მოგვარიმეეენ. ჩვენ ოგი ძალით ეუნდა გამოვგლეჯოთ. დიახ, ჩვენ მოძალადეები ვართ, ამბობს იგი და მუშტს სცემს კაფეფრეზე—ჩვენ მიმხრე ვართ ექსპლატატორების წინააღმდეგ მიმართულ ძალადობისა და ჩვენ არ გვაკრთოს მათი მოთქმა, ვინც დაიბნა და ტირილი მორთო დიდ ბრძოლის წინაშე.

საბჭოთა მთავრობის პირველი პერიოდი შეიქნა სამოქალაქო ომის პერიოდი. უნდა მოისპოს სამოქალაქო ომიო—გვეუბნებიან ყოველ მხრიდან. მაგრამ რას ნიშნავს ეს? ვისთან უნდა შეეწყვიტოთ ჩვენ სამოქალაქო ომი? კალედინებთან და რიაბუშინთან? როცა ჩვენ გვეყვრიან ასეთ ლოზუნგებს, ჩვენ ღიმილით უპასუხებთ. ეინაიდან ჩვენ ვამტკიცებთ, რომ კალედინი ბრძოლა არა შემთხვევნი, არამედ აუცილებლობის გამო მიეიდა ეხლა თავის უკანასკნელ ფორმამდე—სამოქალაქო ომამდე. სამოქალაქო ომი სფფეკეთია ეიდვა რომანოვეის და კერენსკის მთავრობებს. მაგრამ მათ ეშინოდათ ამის შესახებ ლაპარაკი. ჩვენ პირველი მთავრობა ვართ ქვეყანაზე, რომელიც აშკარათ აცხადებს, რომ იგი აწარმოებს სამოქალაქო ომს და ჩვენ პირობას ეიძლეკვთ, რომ მიგიყვანთ ამ სამოქალაქო ომს ბოლომდინ. რა თქმა უნდა გამარჯვება არც ფიეს, არც ხვალ არ იქნება. მაგრამ ორი თვე ნახეკრის გამოცდილების შემდეგ ჩვენ გამარჯვებაში ეიკი არ ვეეეჭვიანთ. სამოქალაქო ომის ორ ტუალს ჩვენ უკვე გადაეურინთ, კერენსკის შემოტევას და ეუკრანინის ბრძოლ შემოტევას, ვინაიდან რაკა ამ ეკამთ უკანასკნელენ დღეეეეს განიცდის. რჩება მხოლოთ კალედინი, რომლის საქმე ეეურნინა ზოგიერთ სოციალიურ საფუძველს. მაგრამ კალედინის წინააღმდეგაა თვითონ მეჩო

რეაქციის აჩრდილი გვიდგას თვალ-წინ. არ შეიძლება არ მოვიგონო ამბ. ი. წერეთელის წინასწარმეტყველური სიტყვები: თქვენ (ბალშევიკები) თქვენი პოლიტიკით ალებთ კარებს, სიიღანაც კონტრ-რევოლიუციონი შემოგრეხილ. ფიქრ უნდა ალენშნოთ, რომ, სამწუხაროთ, წერეთელი წინასწარმეტყველი აღმოჩნდა! შემდეგ მომხსენებელი ეხება იმას, თუ როგორ სპრის სახვიო პირობები ამირ-კაკასიის ბედს. იგი ამბობს, რომ ამირ-კაკასიი ფეკქტურათ მოწყვეტილია რუსეთზე; სახვიო პირობებში ამირ-კავკასიაზე ეს ფლპარაკეიენ, როგორც მესაფი, როგორც დამოუკიდებელ მხარეზ. ბალშევიკების მთავრობამ გაუდგა ამირ-კაკასიის დემოკრატია. ეს იმის ნიშნავს, რომ ამირ-კაკასიის მთავრობამ თვით უნდა იზრუნოს ამ დემოკრატიის ინტერესებისათვის და ყოველი ზომა მიიღოს, რათა არ იძნეს ოსმალეთთან შეკრული ისეთი სამარცხვინო ზავი, როგორიც ბალშევიკებმა შეკრეს გერმანიასთან. უსოგრეთ ამირ-კაკასიის სეიმს, პირნათლათ შეესრულებოს ეს დიდი მოვალეობა (ხანგრძლივი ტაში პარტერში და ქანდარაზე).

ბუკმანოთ მიღებულ იქნა შემდეგი რეზოლიუციანი:

„მოისმინა რა მომხსენება გერმანიის სახვიო პირობების შესახებ, რომელზედაც ხელი მოაწერა სახალხო კომისარების საბჭომ,—თვალისის მეშვთა და ჯარისაკცთა დეპუტატების საბჭო გამოსთქვამს თავის ენერგიულ პროტესტს და ადგენთ ამას ეს. ი. „ბეშათთ და ბლეხთა“ მთავრობის წინააღდეგ, რომელმაც გაყიდა რუსეთი და ჩაიგდო იგი გერმანიის იმპერიალისტურ მთავრობის ეკონომიურ და პოლიტიკურ მონობაში. სცნობს რა, რომ ბალშევიკების თავშეუკავებელ დემაგოგიის პოლიტიკიდან სხვა შედეგის მიღება არ შეძლებოდა, რომ ეს მართლაც სამარცხვინო ზავი რუსეთის დემოკრატიულ რუსპუბლიკისთვის შექმნის ნაადგილ შეუყვანებელ რეაქციისათვის და დაიუბავს რევოლიუციონერ დემოკრატიის იმედებს,—საბჭო მოითხოვს სახალხო კომისართა საბჭოს და ყველი ამ პირების, რომლებსაც ენელი უდგეთ ამ სამარცხვინო ზავის შეკრაზეზ, დაუყოვნებელივ სამხედრო-სარეფერეციო სასამართლოსთვის გადაცემას რუსეთისა და რევოლიუციის ღალატისათვის. ამასთანავე საბჭო სურ-ვილს გამოსთქვამს, რომ ამირ-კავკასიის სეიმმ, რომელიც ამირ-კავკასიის დემოკრატიის ნების ნაყოფია და მოწოდებული მედგრათ დაიცვას ჩვენი დემოკრატია, ყოველგვარ ზომებს იხმარს, რათა ოსმალეთთან საზვიო მოლაპარაკების დროს ჩვენი ქვეყანა არ ჩაებას მსგავსს მონობაში“.

რეზოლიუციია ერთხმათ იქნა მიღებული. თავი შეიკავა 4-მა. არსაიდან არ მოისმოდა ბალშევიკების ჩვეულებრივი პროტესტები. ბალშევიკები თანდათან შეუმჩნეველათ ჰქრებიან თფილისის მუშათა და ჯარისაკცების დეპუტატების საბჭოდან.

10 თებერვალს თფილისში მომხდარ ამბების შესახებ მოხსენებას აკეთებს ამხ. ს. ვერეშჩაკი.

9 თებერვალს, ამბობს მომხსენებელი, თფილისის აღასარულებელმა კომიტეტმა ცნობა მიიღო, რომ შაუმიანი, კუზნეცოვი და სხვა რამდენიმე ბალშევიკი გაცხარებულ აგიტაციას ეწეოდენ მესამესე ეფრსზე. მოგვიმ ეშელონებში. ისინი განაგრძობდენ თავიანთ პროგოკაციას და ეშელონებს! ამირ-კავკასიის კომისარიატის წინააღმდეგ მოუწოდებდენ. თფილისის თავდაკავის შტაბმა მიიღო ზომები, რომ 10 თებერვალი, ამირ-კავკასიის სეიმის გახსნის დღე, მშვიდობიანათ სატარებულიყო; მაგრამ ათ თებერვალს დილით ჩვენ მივიღეთ ცნობები ზოგიერთ ფაბრიკებიდან, რომ ვიღაც უსახელოსმსგავსი პირები მუშებს არ უშვებდენ სამუშაოზე და მატნგზე, აღეკსანდრეს ბაღში მოგზოდებდენ. ბალშევიკებს უნდოდათ სეიმის სამპოტენტური დემონსტრაცია მოეწყოთ. დილის დაახლოებით 11 სათზე ალეკსანდრეს ბაღში უკვე გიმპოთა მიტინგი. მიტინგმა კარგათ იკოდა, რომ თფილისში სამხედრო წესებია გამოცხადებული; მაშასადამე არც შეიძლებოდა მიტინგის მოწყობა, მაგრამ ამას ანგარიშო არ გიგულეს ბა-ტინგის ინიციატორებმა. [illegible] ბალშ-ში მილიცია მიეგდა, იქ უკვე 400-მდე კაცი იყო თავშეყრილი. თავმჯდომარეობდა ბ ნ ი. ქავთარაძე. შტაბიდან ქავთარაძეს აკრძალეს, რომ მიტინგი დღეს აღკრძალულია და უნდა დაიშალოსო. ქავთარაძე კიდევ თანხმდებოდა, მაგრამ იქვე იყვენ კუზნეცოვი და შაუმიანი... (ხმაყრაზა; ხმები: „ტუფეიანი!“)... კომისარიატის დადგენილების თანახმათ შაუმიანი და კუზნეცოვი დაეჭიდენ უნდა ყოფილიყვენ. როდესაც ბალშ მიეგდა აღესარულებელ კომიტეტის რაზმი 55 ჯარისაკცი და 40 მილიციონერი, მიტინგსა დაშლა იწყო; მაგრამ ბალშევიკები არ აძლევენ მიტინგს ამის ნებას. რაზმის ფუფრაზმა, პორუჩ. ინნაძემ მოახსენა მიტინგს, რომ მათ უნდა დაიშალონო შაუმიანი და კუზნეცოვი, რომელნიც ამ არიანენ. როდესაც რაზმი მიუახლოდა მიტინგს, გაისმა რამდენიმე ხმა (ხმები: „სოლერუა!“). მოკედა ერთი მილიციონერი და ერთიც დაიჭრა. ჩვენები ჰაერში ისროდენ. დაიხოცა და დაიჭრა რამდენიმე კაცი, რაზმს თან ჰქონდა ტყვიის მფრქვეველი, მაგრამ იგი ეს ტყვიის მფრქვეველი, მაგრამ იგი არც ერთჯერ არ გიესროდეთ. ჩვენ რაზმმა მაშინ დაიწყო სროლა, რადგანაც პირველთან ბრძოლ ატუტა მას სროლა (ხმები: „ტუფეიანი!“). მოკედოთ ვგვიმენის გაგრძა გამოიკვეა, რომ ეს ფალი დახოცილები მკედარია ტყვის სასროლათ (свищовая пуля). ასეთი ეს ჩვენს რაზმს არ ჰქონენა. ეს იმის მაჩვენებელია, რომ ჩვენები ჰაერში ისროდეს, თუმცა შესაძლებელია, რომ ზოგიერთები პირველარ ბრძოლ ესროდენ. მომხდარ ამბების გამოსარკვევათ არჩეულია ორი კომისია, რომელიც ახლო მომავალში გამოაცხადეს საქმის ნამდვილ ვითარებას და თქვენს სამსჯავროს წინაშე წარმოსდგება ნამდვილი დანაშაული ამ სამწუხარო ამბებისა.

მოხსენების შემდეგ ცხარე კამათი იმართება. „სასტეკ“ სამხედროელი სიტყვით გამოდის ს.-რევოლიუციონერი **თარანენი**. იგი ამბობს: მე დარწმუნებული ვარ ამაში, რომ ბალშევიკებს სწადიათ ძალა-უფლების ხელში ჩაგდება და სამოქალაქო ომის გაღვიძება. მაგრამ ამათ არ შეიძლება 10 თებერვლის ამბების გამართვება. მართალია მიტინგზე იყვენ შაუმიანი და კუზნეცოვი, რომლებიც დაჭრილ უნდა იქნენ. მაგრამ ისე, როგორც ეს შტაბის რაზმმა მოიმოქმედა, საქმის გაკეთება არ შეიძლება. თუ მიტინგი ალკრძალულად იყო, რატომ დილიადანვე ალეკ ამ შემოარტყეს ალეკსანდრეს ბაღს?!. საბარო იყო წინასწარი გფფრთხილება. ჩვენ, ს.-რ-ნი ეაცხადენთ, რომ ეს არ ყოფილა, მიტიგაგზე არ ყოფილი ყველა ბალშევიკები, არც ჰქონდა განზრახვა მიტინგს სისხლის ღერა გამოეწვია. მილიციონერი, რომელიც მოკლულია, რაზმის წრეს გარეშე იყო. ჩვენ უნდა ეუფრთხილოდეთ სასხლის ღერის (ხმები: „კერენსკი?!“). კერენსკის დროს ჩვენ მოვეწყოდენ ცეცლნია და მახვილით გამკლავებოდენ ბალშევიკების მთავრობას, მაგრამ ეს სროლებიათ არ ნიშნავს, რომ გამაფრთხილებელი ზომებს საშოფლებებით თავიდან არ ავიცილოთ საწყენარი სასხლის ღერი...

მეორე ს.-რევოლიუციონერი **რუბარუნი** ილაშქრებს თავის პატრიოტულ ამხანაგის წინააღმდეგ და სხვათა შორის ამბობს, რომ თუ ისე არ ოოქაცეულიყო თავდაცვის შტაბი და აღესარულებელ კომიტეტი, როგორც მოიქცენ, თუ მანიფესტანტები გაიმეტებოდენ მეტეხის ციხისაკენ დატყვევებულ ბალშევიკების გამოსაშვებათ, რის განზრახვაც ბალშევიკებს ჰქონდათ,—მაშინ უფრო მეტი დაიხოცებოდა, ვინემ დაიხოცა. სხვათა შორის იგი [illegible] ერთ-ერთ დოკუმენტზე და ამბობს, რომ ბალშევიკების მიერ მოწვეულ მიტინგს სპეციალური მიზანი ჰქონდათ.

ამხ. ა-ნ. **ზურაბიანი**. ამხ. თარხანოვმა თავის ბრალდებებს განსაზღვრული მიმართულება მისცა, ის იმუქრებდა ამბობს: თუ რომელიმე ამხანაგი აღმოჩნდება დამნაშავე მომხდარ ამბებში, მე სინაკერით გავაწყვეტ მასთან ყოველივე კავშირსო. ეარაწმუეტ მას, რომ არა ნაკლებ სიმკაცრით მოვეკუბრობთ ჩვენც დანაშაოვეს, ვინც უნდა იყოს ეგა.მაგრამ ვიკითხო რა საჭირო იყო მილიციონერიათვის იარაღის აყრა, თუ იგი რიგ დაკავებით არ იყო იქ მისული? ჩვენ არ შეგვიძლია მსკვეთის გამოტანა მანამდე, სანამ საგამოძიებელო კომისიები არ მოგვცენენ საკრო მასალას. თითქოს ამ შეზდილებებს ეზიარებს ამხ. თარხანოვეც, მაგრამ მისი ბრალდებები მაინც ერთი ეზარის წინააღმდეგ იყო მიმართული. მე არ მესმის თარხანოვის პოზიცია. თუ მას ალონებს მომხდარ ამბებს სისხლიკე ბეკანოვი მოსაზრებით, ვფიქრობენენ მას, რომ ჩვენც არა ნაკლებ შეგტკივეთ გული დახოცილ ამხანაგებზე... მაგრამ ამას არაკეთილი მნიშვნელობა არა აქვს. ჩვენ საზოგადოო წინააღმდეგი ვართ რეპრესიების; კიდევ მეტი, ჩვენ ვფიეიარეთ ამ ზომას სფ.ტ მთავრობის იარაღით. მაგრამ ჩვენ უბრალო სერტიფიტენტლისტები არა ვართ და თუ საბჭოო იქნება სისხლის დაკრასაც ვერ გავეკეცეთ. არავინ იკოს, რომ თუ ისე არ მოიხდებარიყო, როგორც მოხდა, 10 კაცი დაიხოცებოდა, თუ ორმოცი!..

მიღებულ იქნა ერთხმათ შემდეგი რეზოლიუციი: „მოისმინა რა მოხსენება აღეკსანდრეს ბაღში 10 თებერვალს მომხდარ ამბების შესახებ, საბჭო იწონებს ამ სამწუხარო მოკლენის გამოსარკვევათ აღესარულებელ კომიტეტის მიერ გადადგმულ ნაბიჯებს“.

ამხ. **ცინცაძე** აკეთებს მოხსენებას ბეკეფეთი საქმის პროფესიონალურ კავშირის „კეკე. რაბოჩი“-ს და სხვა ბალშ. გაზეთების დახურვის გამო. შუშაობის შეწყვეტის შესახებ და ალნიშნავს, თუ რა როლს თამაშობენ ბალშევიკები, რამგრე ცვ, ისე სხვა დარგის პროფესიონალურ კავშირებში. ისინი ყველგან ცდილობენ კომისარიატის და საზოგადოო რეკონიუციონერ ორგანიზაციების წინააღმდეგ ამმხერნის მასსა, მაგრამ ეს მასსა თანდათან ეჩეკვეთ შეშენილ მდგომარეობაზე, თანდათან თავდაიწყვიტეს ბალშევიკების შავანნელ მისწრაფებების შინაარს და ისიც სკეფდებ მათ. გაფიცეცეს. ზესახებ ლაპარაკობს კიდევ რამდენიმე ორატორი და შემდეგ საბჭოს გამოაკეს ერთხმათ რეზოლიუციი, რომლის შინაარსი საერთოთ შემდეგში მდგომარეობს: უპასუხისმგებელო ჯგუფე, რომელიც ოდეესაც თავს იყრის გაზეთ „კეკ. რაბოჩი“-ს გარშემო, სისტემატიურათ აწყობს დეზორგანიზატორულ ფალიოსებს და გაფიცვებს. საბჭო ალიარებს, რომ გაფიცვების გამოცხადება პროფესიონალურ კავშირის მიერ ალესარულებელ კომიტეტის დაუკითხავეთ ეაუშვებელია. ეინც ამას არ დაემორჩილება და ამით ცხოვრებაში აიკვ-დარეკეს შეტანს მის წინააღმდეგ სასტეკი ზომები იქნება მიღებული. აღესარულებელ კომიტეტს ეფილება თვითოეულ კერძო შემთხეკევაში საქმის გამოარკვევა და შესაფერ ზომების მიღება.

დასასრულ ამბ. ვ. **ჯაფიანი** აკეთებს მოკლე მოხსენებას გოოთ და ქუთაისში მომხდარ ამბების შესახებ. მოხსენებიდან ირკვევა, რომ არც გორში, არც ქუთაისში მოუშიბაალეწდეგენ და თავდასხმეთ ალეკეი ზოგიერთ რაზმელებს სეროოსუელ წინააღეცდოთას არ ეუწყენ. ეს იმის მაჩვენებელია, რომ ამ მოძოაობის არა აქვს ტალეარი კალაპოტი. იგი შეხსნილია ზოგიერთი ხელიკანთა მოკეეფილ ბის ეკრეკ შესძლებენ. პირველ მოწოდებისთანავე, ეთთარების ახსოსსთანავე, მასსა, მორჩილებას აცხადებენ და თეკოოოოსენ ანარეკიდენ ეკოთელ ეგვიდიას იარაღს. რეკოოლიუციონერ ეკოოელ ეგვიდიამ ადეკვალათ ბალთან ეუსოსტოოთ ნესძლეოოს ბალშევიკებ ეეინ ეეე